

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Факультет ветеринарної медицини
Кафедра акушерства та хірургії

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

Лук'янюк Ярослав Едуардович

УДК 619 : 616-02:636.2

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

«Рани у великої рогатої худоби: етіологія, перебіг та лікування»

211 «Ветеринарна медицина»

Подається на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.
Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на
відповідне джерело.

_____ Лук'янюк Я.Е.

Керівник роботи:
Карпюк Василь Варфоломійович
к. вет. н., доцент

АНОТАЦІЯ

Лук'янюк Я. Е. Рани у великої рогатої худоби: етіологія, перебіг та лікування. – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра за спеціальністю 211 – ветеринарна медицина. – Житомирський національний агроекологічний університет, Житомир, 2020.

На базі СВК “Кашперівський” Вінницької області Козятинського району с. Кашперівка протягом 2019 року вивчали причини виникнення, перебіг та лікування ран у великої рогатої худоби. Матеріалом для виконання роботи послужили корови віком від 4 до 9 років, чорно-рябої породи які отримали відкриті механічні пошкодження (рани) в різних ділянках тіла.

При проведенні хірургічної диспансеризації 110 дійних корів та 130 телиць парувального віку, нами було виявлено 16 корів з відкритими механічними ушкодженнями в різних ділянках тіла. Для проведення досліджень ми відібрали 9 голів, яких розділили за принципом аналогів на дві дослідні групи. Відповідно поділу хворих тварин на 2 дослідні групи застосовували 2 способи лікування.

З анамнезу, нами було встановлено, що у корів виникали рани під час вигону їх на вигульні майданчики і коли тварин заганяли назад у приміщення.

При дослідженні перебігу ранового процесу нами встановлено, що у корів першої групи з повним висіканням тканин та обробкою ран і навколоранових ділянок аерозолем “Чеми Спрей”, а також у процесі загоєння короткий новокаїновий блок з біциліном - 3 двічі через 3 дні, рани загоїлись за типом первинного натягу протягом 12 днів.

У другій групі, при частковому висіканні ран, застосуванні присипки йодоформу 2% та мазі Конькова з дьогтем, загоєння ран проходило за типом вторинного натягу протягом 17-18 днів.

Ключові слова: корови, травматизм, рани, хірургічна обробка, лікування, загоювання.

ANNOTATION

Lukyanyuk Ya. E. Wounds in cattle: etiology, course and treatment. - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualifying work for a master's degree in specialty 211 – veterinary medicine – Zhytomyr national agroecological university, Zhytomyr, 2020.

On the basis of SVC "Kashperovsky" Vinnytsia region Kozyatyn district with. Kashperivka in 2019 studied the causes, course and treatment of wounds in cattle. The material for the work were cows aged 4 to 9 years, black-and-white breed that received open mechanical damage (wounds) in various parts of the body.

During the surgical examination of 110 dairy cows and 130 heifers of mating age, we found 16 cows with open mechanical injuries in different parts of the body. For research, we selected 9 heads, which were divided on the principle of analogues into two research groups. According to the division of sick animals into 2 experimental groups used 2 methods of treatment.

From the anamnesis, we found that the cows had wounds when they were driven to the playgrounds and when the animals were driven back into the room.

When studying the course of the wound process, we found that in cows of the first group with complete tissue excision and treatment of wounds and wound wounds with aerosol "Chemi Spray", as well as in the healing process short novocaine block with bicillin - 3 twice in 3 days, wounds healed by type primary tension for 12 days.

In the second group, with partial excision of wounds, application of 2% iodoform powder and Konkov ointment with tar, wound healing was carried out by the type of secondary tension for 17-18 days.

Key words: cows, injuries, wounds, surgery, treatment, healing.

ЗМІСТ

Анотація -----	3
ВСТУП -----	6
1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ -----	8
1.1. Рани та їх класифікація -----	8
1.2. Травми і травматизм тварин -----	10
1.3. Перебіг ранового процесу та лікування ран-----	12
1.4. Заключення до огляду літератури-----	15
2. ВЛАСНІ ДОСЛІДЖЕННЯ -----	16
2.1. Матеріал та методи -----	16
2.2. Коротка характеристика господарства -----	19
2.3. Результати власних досліджень -----	21
2.3.1. Клінічні спостереження -----	21
2.3.2. Перебіг загоювання ран -----	27
2.3.3. Морфологічні показники крові поранених корів -----	29
2.4. Аналіз і узагальнення результатів власних досліджень-----	31
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ -----	33
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ -----	34
ДОДАТКИ -----	38

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасні умови годівлі тварин та їх утримання сприяють поширенню хвороб, що обумовлені травмами, зниженням резистентності організму та порушенням обмінних процесів, а також деформації копитаць. Травми, або рани у тварин зустрічаються доволі часто. Вони можуть бути обумовлені різними причинами, пов'язаними з визначеними умовами змісту, годівлі і утримання, експлуатації та інших факторів. Ці умови перш за все визначають частоту і характер травм. Травматизм тварин це одна із груп захворювань, що найбільш розповсюджена серед всіх незаразних хвороб. На цю групу приходиться до 50% від загальної захворюваності незаразними хворобами. У більшості випадків етіологією травматизму тварин є внутрішньогосподарські порушення правил утримання та годівлі, а також експлуатації [2; 5; 6; 9].

З усіх видів травм частіше всього в практиці лікаря ветеринарної медицини зустрічаються відкриті механічні ушкодження, тобто рани. В більшості випадків, рани, створюють загрозу для життя тварини у зв'язку з пошкодженням важливих систем та органів, кровотечею, колапсом, шоком. Після травм розвиваються ускладнення, пов'язані з хірургічною інфекцією. У ряді випадків, травми призводять навіть до загибелі тварин [4; 6; 7; 27].

Метою нашої роботи було встановити етіологію ран, вивчити перебіг ранового процесу та обґрунтувати різні способи лікування випадкових ран у корів.

Для досягнення вказаної мети були поставлені наступні **завдання**:

1. Встановити основні причини виникнення ран.
2. Дослідити клінічний стан поранених тварин.
3. Вивчити перебіг та терапевтичну ефективність різних способів лікування ран.

Предмет дослідження – поширення, причини, перебіг ранового процесу та терапевтична ефективність різних способів лікування ран.

Об'єкт дослідження – відкриті механічні ушкодження у великої рогатої худоби.

Методи проведення досліджень. У відповідності з метою при проведенні досліджень використані клінічні, хірургічні, та морфологічні методи досліджень.

Перелік публікацій за темою досліджень.

1. Лук'янюк Я.Е. Порівняльна ефективність різних методів лікування ран у великої рогатої худоби. *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії* : матеріали наук.-практ. конф., 30 січ. 2020 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. Вип. № 11. С. 65–67.

2. Лук'янюк Я.Е., Карпюк В.В. Перебіг загоювання ран у великої рогатої худоби. *Наукові здобутки студентської молоді у ветеринарії* : матеріали наук.-практ. конф., 30 січ. 2020 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. Вип. № 11. С. 68–70.

3. Карпюк В.В., Лук'янюк Я.Е. Значення клінічного аналізу крові корів, хворих на гнійний пододерматит. *Наукові читання 2020. Сучасні підходи забезпечення здоров'я тварин та якості кормів і харчових продуктів* : зб. матеріалів четвертої наук.-практ. конф., листопад-січень 2019-2020 рр. Житомир : ЖНАЕУ, 2020. С. 113–116.

Практичне значення отриманих результатів. В умовах господарства найбільш цілеспрямовано, можна застосовувати комбіновані способи лікування ран у тварин. Для попередження травматизму перш за все потрібно проводити ветеринарно-санітарні заходи по створенню відповідних умов утримання, годівлі та експлуатації з урахуванням фізіологічних потреб.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 37 сторінках друкованого тексту та складається зі вступу, огляду літературних джерел, матеріалів та методів, власних досліджень, обговорення, висновків, пропозицій і переліку використаних літературних джерел, який містить 45 найменувань, у тому числі 4 іноземних. Текст ілюстрований таблицями та фотографіями.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. У корів першої групи з повним висіканням тканин та обробкою ран і навколоранових ділянок аерозолем “Чемі Спрей”, а також у процесі загоєння застосування короткого новокаїнового блоку з біциліном - 3 двічі через 3 дні – рани загоїлись за типом первинного натягу на протязі 12 днів.

2. У другій групі, при частковому висіканні ран, застосуванні присипки йодоформу 2% та мазі Конькова з дьогтем, загоєння проходило за типом вторинного натягу на протязі 17-18 днів.

3. Застосування повного висікання тканин у тварин першої дослідної групи було більш ефективним і пришвидшило перебіг загоювання ран на 5-6 днів порівняно із тваринами другої дослідної групи, яким застосовували часткове висікання ран.

4. Вміст гемоглобіну та кількість еритроцитів і лейкоцитів у поранених тварин не виходить за фізіологічні межі, спочатку знижується, а в процесі загоювання ран підвищується.

5. Для профілактики травмування тварин, а також подальшого інфікування, на виробництві проводити регулярний контроль за ветеринарно-санітарним станом тваринницьких приміщень, вигульних майданчиків, місць зберігання кормів і механічних приладів, електромережі та проводити комплекс зооветеринарних заходів, направлених на підвищення стійкості організму, забезпеченні повноцінної збалансованої годівлі, дотримання зоогігієнічних умов утримання тварин.

6. Для терапії інфікованих ран у тварин застосовувати повне висікання тканин та обробку ран і навколоранових ділянок аерозолем “Чемі Спрей”, а також у процесі загоєння застосувати короткий новокаїновий блок з біциліном-3 двічі через 3 дні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Акаевский А.Н. Анатомія домашніх тварин. Москва : Колос, 1975. 576 с.
2. Авраменко Н.В. Нетрадиційні методи лікування ран. *Вет. мед. України*. 1999. №7. С.31-32.
3. Білий Д.Д. Патогенетична роль гемостазу та цого корекція за хірургічного лікування неоплазій молочної залози у собак : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук : 16.00.05. Біла Церква, 2019. 36 с.
4. Власенко В.М. Використання гелій неонового лазера при гнійно-некротичних процесах у тварин. *Вісник БДАУ*. Біла Церква, 1996. Вип.1. С.21-23.
5. Власенко В.М. Сучасний стан та перспективи розвитку ветеринарної хірургії. *Вісник БДАУ*. Вип.13. Ч.1., Біла Церква, 2000. С.8-14.
6. Власенко В.М. Патогенетичні основи та сучасні методи лікування запальних процесів у тварин. *Вісник БДАУ*. Вип.5. Біла Церква, 1998. С.136-140.
7. Гердева А.О., Івченко В.М. Збудники гнійних ран у собак та визначення їх чутливості до антибіотиків. *Наукові горизонти*. Житомир, 2018. № 3 (66). С. 22-26.
8. Гердева А.О. Клініко-експериментальне обґрунтування застосування бурштинової кислоти за гнійних ран у собак : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. вет. наук : 16.00.05. Біла Церква, 2019. 19 с.
9. Гердева А.О., Ільницький М.Г. Гістологічні зміни тканин за різних методів лікування гнійних ран у собак. *Аграрна освіта та наука : досягнення, роль, фактори росту. Сучасний розвиток ветеринарної медицини та технологій тваринництва* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 вересня 2018 р. Біла Церква, 2018. С 67-69.
10. Гірголав С.С. До характеристики процесу загоєння ран. *Сб. в ознаменування 40-річчя проф. Федорова С.П.* – Момква. 1933. С.37-42.

11. Гірголав С.С. Навчання про рани. *Воєнно-польова хірургія*. Медгиз. 1956. 421 с.
12. Давидовський І.В. Процес загоєння ран. *Учені записки 2-го Московського мед. Інституту*. Т.І. 1948. 214 с.
13. Ильницкий Н.Г. Влияние психика на микрофлору при раневом процессе у свиней. *Ветринария*. 1999. №6. С.56-57.
14. Іздепський В.Й. Сорбційна терапія в хірургічній практиці. *Вісник БДАУ*. Вип. 5. Біла Церква, 1998. С.154-157.
15. Іздепський В.Й. Сорбційна терапія при хірургічній інфекції у тварин. *Вет. мед. України*. №7. 1997. С.40-41.
16. Ільницький М.Г., Гердева А.О. Стан ендогенної інтоксикації та перекисного окиснення ліпідів у собак за різних методів лікування гнійних ран. *Проблеми зооінженерії та вет. медицини* : зб. наук праць Харків, держ. Зоовет. Акад. 2017. Вип. 35. Ч. 2. Т. 2. С. 121-125.
17. Ефименко Н.А. Применение сорбционных материалов в комплексном лечении гнойных ран. *Военно-медицинский журнал*. 1998. №7. С.28-92.
18. Загальна ветеринарна хірургія / І.С.Панько, В.М.Власенко, В.Й.Іздепський, М.Г.Ільницький, М.В.Рублено, 1999. 264 с.
19. Калиновський Г.М., Ковальчук Ю.В. Загоювання ран (в експерименті) у великої рогатої худоби в умовах тривалого впливу на організм малих доз радіаційного випромінювання. *Вет. медицина України*. 1998. №11-12. С.41-42.
20. Калиновський Г.М., Ревунець А.С., Карпюк В.В. Септикопемія у нетелей: етіологія, патогенез і лікування. *Вет. медицина України*. 2004. №1. С.10-12.
21. Калиновський Г.М., Захарін В.В., Ковальов П.В. Вплив «Ковалосу» на перебіг ранового процесу у бугайців. *Вісник ЖНАЕУ*. Житомир, 2012. №1 (32) т. 32, ч 2. С. 71-75.

22. Ковальчук Ю.В., Калиновський Г.М. Вплив некогерентного поляризованого світла на загоювання ран. *Вісник Сумського нац. аграр. ун-ту*. Вип..9. Суми, 2003. С. 50-54.

23. Ковальчук Ю.В., Калиновський Г.М., Карпюк В.В. Перебіг ранового процесу у великої рогатої худоби в умовно чистій і забрудненій радіонуклідами зонах : монографія. Житомир : Вид. О.О.Євенок, 2019. 92 с.

24. Ковальчук Ю.В. Загоювання експериментальних інфікованих ран у великої рогатої худоби в умовах тривалого впливу на організм радіаційного випромінювання. *Вісник НАУ*. №28. К., 2000. С.402-404.

25. Ковальчук Ю.В. Перебіг ранового процесу у великої рогатої худоби під впливом тканинного препарату в умовах радіаційного забруднення. *Вісник НАУ*. № 42. К., 2001. С. 119-122.

26. Котельников В.П. Раны и их лечение. Москва : Знание, 1991. 64 с.

27. Кузин М.И. Раны и раневая инфекция. Москва : Медицина, 1990. 592 с.

28. Лакисов В.М. Лечение ран у крупного рогатого скота с применением глухого шва и антибиотиков : автореф. дис. на соискание канд. вет. наук : 16.00.05. Витебск, 1967. 20 с.

29. Лакисов В.Н. Досвід лікування інфікованих ран. *Ветеринарія*. №7. 1968. С. 52-56.

30. Мاستико Г.С. Стадії ранового запалення в коня і великої рогатої худоби і схема лікування. *Сб. робіт Ленінградського інституту*. В.47. 1976. С. 57-60.

31. Мироненко Ю.Г. Лікування ран у собак і котів. *Вет. мед. України*. 2001. №2. С. 42-43.

32. Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії і анестезіології. За ред. І.І.Магди. Київ : Вища школа, 1995. 295 с.

33. Олівков Б.Н. Лікування інфікованих ран у тварин. Москва. Сельхозгиз. 1950. 231 с.

34. Панько І.С. Патогенетична терапія при запальних процесаз у тварин. Київ : Урожай, 1994. 254 с.
35. Поваженко І.Є. Основи терапії ран. *Матеріали Всесоюзної міжвузівської конференції з питань ветеринарної хірургії*. Харківський зооветеринарний інститут. Харків. 1970. 97 с.
36. Поваженко И.Е. Братюха С.И. Общая ветеринарная хирургия. Москва, Колос. 1971. 524 с.
37. Рубленко М.В., Яремчук А.В. Гемостазіологічна та морфологічна характеристики перебігу ранового процесу у великої рогатої худоби при різних методах лікування. *Сільський господар*. Львів, 2005. №3-4. С. 30-33.
38. Спеціальна ветеринарна хірургія. За ред В.Б.Борисевича. Київ : В-во УСГА, 1993. 496 с.
39. Хомін Н.М. Лікування випадкових інфікованих ран у собак. *Вет. мед. України*. 2000. №2. С.46-47.
40. Шакалов К.І. Травматизм тварин, його профілактика і лікування. Л.: Колос. 1972. 172 с.
41. Шакалов К.И. Профилактика травматизма с.-х. животных в промышленных комплексах. Л.: Колос, 1981. 181 с.
42. Dietzo., Gangel H. Die sterilization des Ebers und des Hengstes.”*Monatsh. Veterinarmed,*” 1974. P. 56-59.
43. Galon N., Nave D. How much does it cost to be healthy? Medical economical aspects in the treatment of dairy cows. XXII World Buiatrics Congress Hannover 18-23 August 2002, abstract, s. 70–685.
44. Gorni Milton. Castracao de laeitoes pela injecao intratesticular de alaeido formico.”*bal.ind anim.*”, 1974. P. 254-263.
45. Rustriz R. Clinical canine and feline reproduction Evidence Based ansvers Margaret. *Wiley Blackwell*. 2010. №. 10 (2). P. 8–17.